

Sijbrands peinst en zucht in dammarathon

Twée etmalen blind dammen tegen 28 tegenstanders voor een nieuw wereldrecord

Damlegende Ton Sijbrands (59) streed de afgelopen twee etmalen non-stop tegen 28 tegenstanders om de beste wereldprestatie ooit neer te zetten in het blindsimultaan.

**Door onze redacteur
ROB SCHOOF**

AMSTERDAM, 26 SEPT. „Vijftig-vierenveertig.” Als uit het hogere daalt de stem van Ton Sijbrands neer in het zaaltje onder de tribune van het Olympisch Stadion. Dan zwijgt hij. De 28 dammers laten het belang van de zet tot zich doordringen. Aan een lange rij tafels zitten ze over hun borden gebogen – louter mannen – de één met een beker melk, de ander met een zak drop, of een appel. Achter bord 1 zet Hans van den Heuvel – met pantoffels, zonder sokken – zijn tanden in een broodje kaas. Richard Bos, aan bord 4, slaat een boek open. Op een scherm zien ze hoe Sijbrands zijn hoofd in zijn handen verbergt. Zijn diepe zucht vult de zaal. Hij zit al ruim een etmaal moederziel alleen in een ruimte elders in het stadion.

Het is de tiende keer dat het fenomeen uit Muiden, nummer één op de wereldranglijst, het wereldrecord blindsimultaandammen aanvalt. De eerste keer was in 1982, met tien partijen. Twee jaar geleden waren het er 25. Vorig jaar raakte hij het record kwijt aan Erno Prosman, met 27 partijen.

Maar Sijbrands, 's werelds beste dammer ooit, heeft het zwaar. Hij zucht diep, sluit zijn ogen en legt zijn vermoeide hoofd te rusten in zijn handen. Dan richt hij zich op en doet zijn armen over elkaar. Hij kijkt op het papiertje voor hem op tafel. Daarop staan de namen van zijn opponenten. Het is zijn enige geheugensteuntje, want alle hulp is verboden. Geen dambord, geen computer, pen of papier.

Weer een diepe zucht. Van buiten dringen zacht de geluiden door van Joelende kinderen tijdens hun sportdag op het olympische grasveld. Binnen neemt Jaap de Jonge (45) – bord 4 – uit Middelburg een muffin. Hij speelde al in 1991 tegen Sijbrands. „Wat hij doet is onvoorstelbaar. Ik kan zonder bord vijf zetten vooruitdenken in één partij – als de opening niet te moeilijk is. Ton kijkt op 28 borden 25 zetten vooruit.”

Bord 27 van Kees de Jonge (47) uit Oost-Souburg, geen familie, is dan al uren leeg. Donderdag-

Meer dan veertig uur, non-stop, was Ton Sijbrands (op de foto te zien op een beeldscherm) bezig aan zijn wereldrecord blindsimultaandammen in Amsterdam. Foto Roger Cremers

avond, had hij de eer als eerste dammer sinds Jack van Buuren in 1987 Sijbrands in een blindsimultaan te verslaan. Niet dat de champagne vloeide; hij zag verbijsterd toe hoe Sijbrands, nota bene diens clubgenoot bij ADG in Amersfoort, een geweldige blunder beging. „Ik schrok me wezenloos toen Ton zijn zet doorgaf, 37-31. Ik pakte twee schijven en een dam. Toen was het klaar. Absoluut niet leuk. Ik ben een grote fan van Ton, hij is mijn voorbeeld. Ik had ooit één keer remise tegen hem gespeeld, een jaar of acht geleden.”

Sijbrands was in een valkuil gestapt: hij had een variant in zijn hoofd verward met de werkelijkheid op het bord. „Hij was flink van de leg”, zegt oud-secondant Ebbo de Jong, een vriend van Sijbrands. „Ik ben naar hem toegegaan en heb gezegd: ‘Ton, neem een time-out en steek je kop even onder de kraan.’ Hij ziet dan ineens alles als een bedreiging.”

Zijn mentale zwakte, de twijfels over zijn eigen kunnen, lopen als een rode draad door zijn loopbaan. „Ton is altijd bezorgd of hij het wel haalt”, zegt grootmeester en

analist Auke Scholma. „Als hij begint met een nederlaag slaat die twijfel bij hem extra hard toe.”

De blunder veroorzaakt vertraging. Dertig uur na het begin heeft Sijbrands voor één rondje langs 27 borden drie uur nodig. Het wordt spannend, want hij heeft in de nasleep van zijn blunder vijf onreglementaire zetten gedaan. Elke volgende fout kost hem automatisch een partij. Na 32 uur spelen verliest hij daardoor voor de tweede keer sinds 1987, nu reglementair. Toch wordt Sijbrands' druk de meeste opponenten te veel.

In de 'relaxzaal' doen drie van zijn hen een dutje op de matrassen die speciaal zijn aangesleept. Het achtuurjournaal, waarin de organisatie het wereldrecord had willen melden, is allang voorbij. Sijbrands slaapt niet, hij denkt. Peinst en rekent. Kwelt zichzelf. En zucht. Op de tafel voor hem een glas water, een banaan, zijn bril. En een doosje sigaren.

Cynisch genoeg draagt zijn eigen klasse bij aan de duur van de marathon. „Ton ziet in veel partijen nog geen waterdichte winst”, zegt Scholma. „Hij kijkt zó diep in

een partij dat hij voor zijn tegenstander een betere verdediging ziet dan de tegenpartij zelf ziet.” Maar het siert hem dat hij geen genoeg neemt met alleen het wereldrecord, zegt Scholma. „Hij wil 28 kunstwerkjes afleveren. Dat is het bijzondere aan die man. En aan de kwaliteit van zijn partijen mankeert helemaal niets.”

Ruim veertig uur na de eerste zet, diep in de tweede nacht, gaat Sijbrands, met elf zeges en zes remises op zak, nog even koffie halen. Hij steekt er een sigaartje bij op. Nog negen partijen te gaan.